

מדד הקול הישראלי ספטמבר 2021

פרופ' תמר הרמן וד"ר אור ענבי

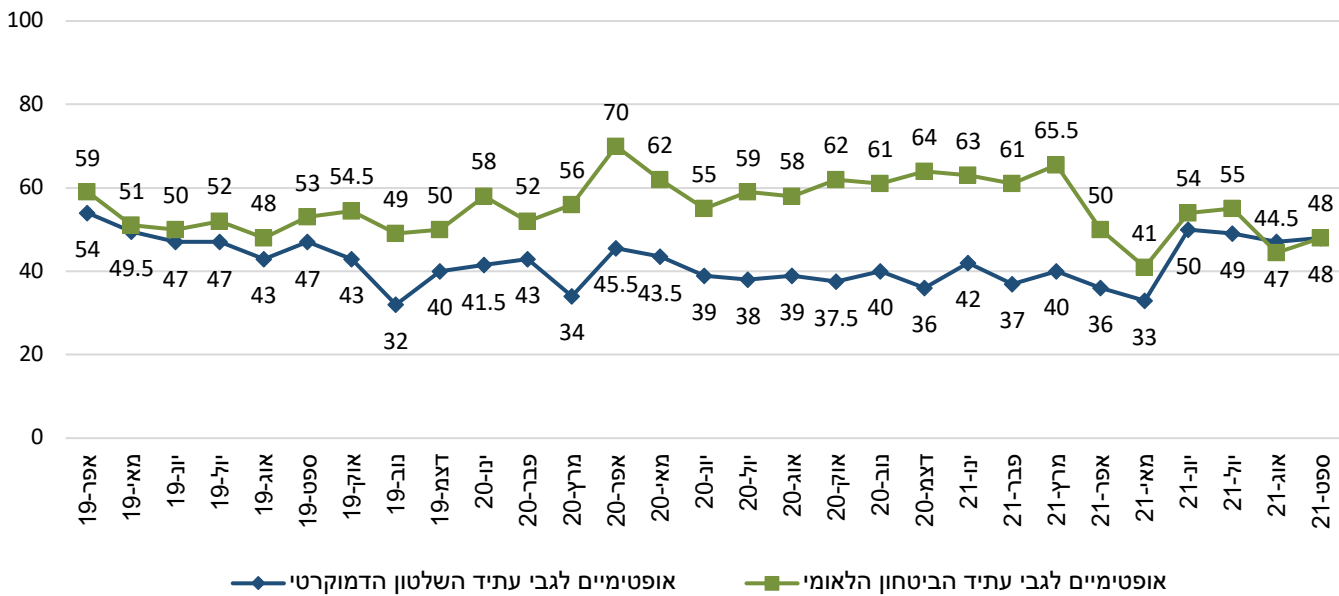
ממצאים עיקריים

- ❖ שיעור זהה, מעט פחות ממחצית הציבור אופטימיים לגבי עתיד הביטחון הלאומי ועתיד המשטר הדמוקרטי בישראל. מבחינת העתיד הדמוקרטי מדובר במדידה גבוהה ואילו מבחינת עתיד הביטחון הלאומי זו מדידה נמוכה. כבעבר, היהודים יותר אופטימיים מהערבים.
- ❖ הרוב בציבור סבורים כי שנה לאחר שנחתמו, הסכמי אברהם מילאו את הציפיות מהם.
- ❖ רוב גדול מאוד בציבור סבורים שהסיכויים שבחמש השנים האות ייחתם הסכם הם הפלסטינים הם נמוכים.
- ❖ בקרב היהודים שיעור הסבורים שצדקו מי שהמליצו על מתקפה צבאית נגד איראן כדי למנוע ממנה פיתוח יכולת גרעינית עולה על שיעור הסבורים כי צדקו יותר מי שהמליצו על הגעה להסכם. אצל הערבים התפלגות ההעדפות הפוכה – יותר מצדדים ברעיון של הגעה להסכם.
- ❖ רוב הציבור סבורים כי גם אם איראן תגיע להשגת נשק גרעיני, בשל ההרתעה הישראלית היא לא תתקוף את ישראל בנשק כזה.
- ❖ רק מיעוט בציבור הישראלי סבורים כי נאום בנט באו"ם היה טוב או מצוין.
- ❖ השיעור הגבוה ביותר בכלל הציבור, אם כי לא רוב, סבורים כי המגבלות שהטילה הממשלה למניעת הדבקה בקורונה תואמות את המצב.
- ❖ שיעור המחייבים מניעת כניסה למקומות ציבוריים מלא מתחסנים שאינם מוכנים להיבדק עולה על שיעור המתנגדים לכך. הוא הדין לגבי השתתף בשלום עבור טיפול רפואי עליהם ושליטת דמי האבטלה מהם. עם זאת, רק מיעוט תומך בכך שתינתן קדימות בחיבור למכונת אקמו למי שכן התחסנו. הנכונות לסנקציות בקרב היהודים עולה על זו שמצאנו בקרב הערבים.
- ❖ רק מיעוט בציבור סבורים כי ראש הממשלה בנט מנהל נכון את המאבק בקורונה. כמו בשאלת הערכת הנאום באו"ם העמדה בשאלה זו קשורה הדוקות לעמדה הפוליטית של המרואיינים.
- ❖ בקרב היהודים התפיסה הרווחת כי הנושא הראשון במעלה לטיפול על ידי הממשלה בשנה הקרובה הוא ייצוב הכלכלה והמשק. בקרב הערבים הנושא העיקרי לטיפול הוא הפשיעה בחברה הערבית.

מצב הרוח הלאומי

במידת החודש שיעור האופטימיים לגבי עתיד הביטחון הלאומי של ישראל ועתיד השלטון הדמוקרטי הוא זהה, ועומד על מעט פחות ממחצית. מבחינת העתיד הדמוקרטי מדובר באחת המדידות הגבוהות מאז התחלנו במדידות ומבחינת הביטחון הלאומי האחת הנמוכות. במובן הקרבה בין שתי המדידות חזרנו למעשה למאי-יוני 2019. אפשר אפוא להכליל ולומר כי כמחצית מכלל הציבור בארץ אופטימי בשני המישורים הללו.

אופטימיים לגבי עתיד הדמוקרטיה הישראלית ולגבי עתיד הביטחון הלאומי, אפריל 2019- ספטמבר 2021 (% כלל המדגם)

כמו בחודשים הקודמים, היהודים יותר אופטימיים מהערבים בשני המישורים גם יחד, כאשר הפער גדול יותר בנושא עתיד הביטחון הלאומי.

ערבים	יהודים	
35	51	אופטימיים לגבי מצב הביטחון הלאומי
40	50	אופטימיים לגבי עתיד השלטון הדמוקרטי

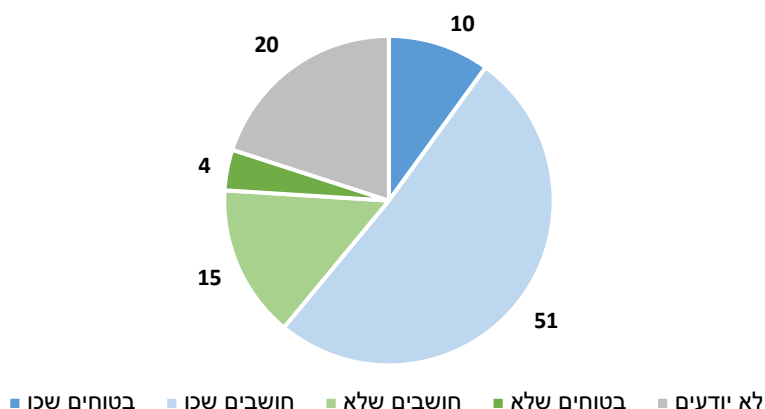
פילוח של המדגם היהודי לפי מחנות פוליטיים מעלה כי בנושא עתיד השלטון הדמוקרטי יש רוב ניכר במרכז ובשמאל שהם אופטימיים (בהתאמה 59.5% ו-57%) ואילו קרב הימין מדובר במיעוט גדול (45%). בנוגע לעתיד הביטחון השמאל הוא האופטימי ביותר, אחריו הימין ולבסוף המרכז בהבדלים קטנים (בהתאמה: 55%, 51%, 50%).

הסכמי שלום

הסכמי אברהם

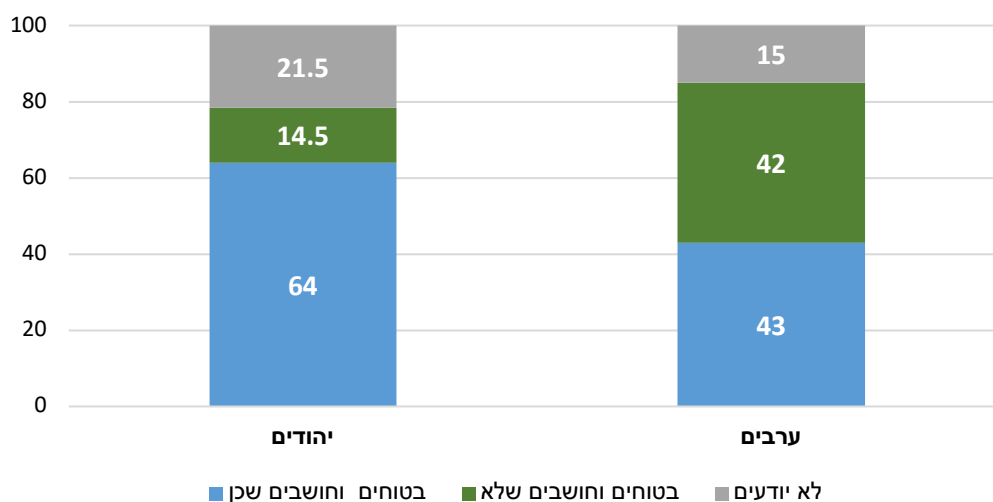
במלאת שנה לחתימה על הסכמי אברהם רצינו לדעת האם לדעת הציבור ההסכמים מילאו אחר הציפיות מהם. אמנם שיעור גבוה מן המשיבים בכלל המדגם (20%) בחרו בתשובה "לא יודע", אבל רוב ברור (61%) ענו על כך בחיוב.

לפני שנה בדיוק חתם ראש הממשלה לשעבר נתניהו על הסכמי אברהם עם איחוד האמירויות ובחריין. לדעתך, האם עד כה ההסכמים מילאו את הציפיות שהיו מהם? (% , כלל המדגם)

ההבדל בנושא זה בין יהודים לערבים גדול: בקרב היהודים כשני שלישים סבורים כי ההסכמים עונים על הציפיות ורק מיעוטו שלא כך הדבר. בקרב הערבים יש שוויון בין בעלי שתי העמדות ההפוכות.

לפני שנה בדיוק חתם ראש הממשלה לשעבר נתניהו על הסכמי אברהם עם איחוד האמירויות ובחריין. לדעתך, האם עד כה ההסכמים מילאו את הציפיות שהיו מהם? (% , מדגם יהודים ומדגם ערבים)

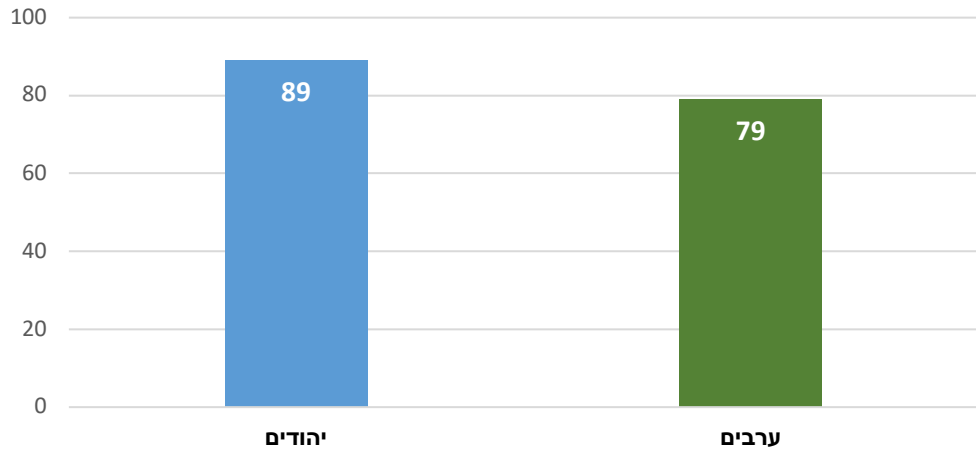

ככל הנראה בגלל איזוהו של ראש הממשלה נתניהו בשאלה כמי שחתם על הסכמי אברהם, שיעור מי שזיהו עצמם כימין והסבורים כי ההסכמים ענו על הציפיות מהם הוא גבוה במיוחד (71%), ואולם גם במרכז ובשמאל מדובר ברוב (מרכז 58%, שמאל 55%).

סיכויי חתימת הסכם עם הפלסטינים

ומה לגבי חתימת הסכם שלום עם הפלסטינים? מתברר שרוב עצום בכלל הציבור לא צופה חתימה בחמש השנים הבאות.

מה לדעתך הסיכוי שבחמש השנים הקרובות יחתם הסכם שלום גם עם הפלסטינים? (% ,מדגם יהודים ומדגם ערבים, סיכוי נמוך מאוד ודי נמוך).

רוב המעריכים את הסיכוי לחתימה על הסכם שלום עם הפלסטינים בחמש השנים הבאות כנמוך מאוד ודי נמוך מצאנו בכל אחד משלושת המחנות הפוליטיים (שמאל 88%, מרכז 85.5%, ימין 92%). במילים אחרות, גם בקרב מי שסבורים כי הסכמי אברהם נתנו תוצאות חיוביות, אין הרבה אמון בסיכוי ההתממשות של סכם עם הפלסטינים.

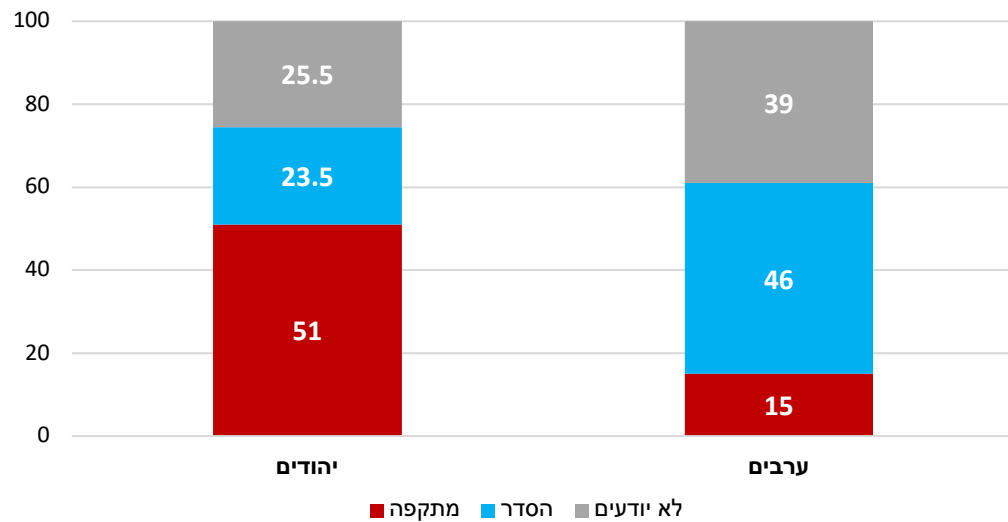
הסכנה האיראנית

מתקפה או הסכם?

שאלנו: "על רקע העובדה שאיראן עומדת כנראה להשיג בקרוב יכולת גרעינית, לדעתך מי צדקו יותר: אלו שתמכו במתקפה צבאית על איראן בשלבים מוקדמים של הפיתוח, מתקפה שהייתה עלולה לגרור למתקפת נגד על ישראל, או מי שטענו שצריך להגיע עם איראן להסדר בתקווה שימנע התקדמות ליכולת גרעינית?"

עמדות היהודים והערבים בשאלה זו הן הופכיות: כמחצית היהודים סבורים כי תומכי המתקפה צדקו יותר וכרבע – שתומכי ההסכם הסכם. בקרב הערבים מעט פחות ממחצית מצדדים במי שהעדיפו הסכם ומיעוט קטן מאוד תומכים בעמדה שנכון היה לבצע התקפה צבאית. יש לציין כי שלא במפתיע נוכח סביכות הנושא וריחוקו מהאזרחים מן השורה, שיעור הלא יודעים בשני המדגמים הוא גבוה במיוחד.

מי צדקו יותר: אלו שתמכו במתקפה צבאית על איראן בשלבים מוקדמים של הפיתוח או מי שטענו שצריך להגיע עם איראן להסדר? (% מדגם יהודים ומדגם ערבים)

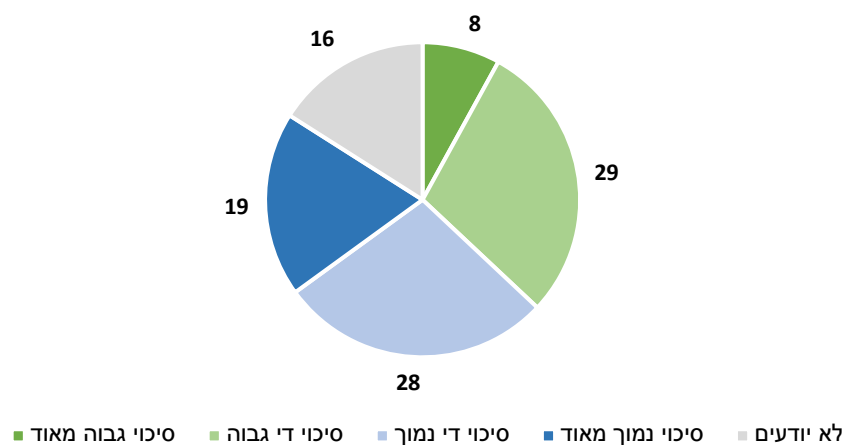

כצפוי, יש הבדלים גדולים בעניין זה בין המחנות הפוליטיים בישראל: בשמאל שיעור אלו שהמליצו על הסכם עולה על שיעור מי שהמליצו על התקפה (48% לעומת 28%), במרכז שיעור המעדיפים מתקפה עולה על שיעור המעדיפים הסדר (42% לעומת 26%) ובימין יש רוב גדול בעד מתקפה ומיעוט קטן מחזיק בעמדה שנכון היה לחתור להסכם (62% בהשוואה ל-16%).

הסיכוי להתקפה גרעינית איראנית

מתברר על רקע ההנחה בציבור שלמרות מדיניות העמימות ידוע בעולם של ישראל יש נשק גרעיני, שהן הציבור היהודי הן הציבור הערבי רגועים למדי בעניין זה. בשניהם רק מעט יותר משליש חוששים שישראל תותקף בנשק גרעיני אם לאיראן תהיה יכולת כזו (יהודים 37.5%, ערבים 35%). הרוב אם כן סבורים כי הסיכוי למתקפה כזו נמוך, מה שאומר שעמדת הממשלות השונות בעניין הסכנה הצפויה מאיראן לא חילחלה עמוק לתודעת הציבור הישראלי.

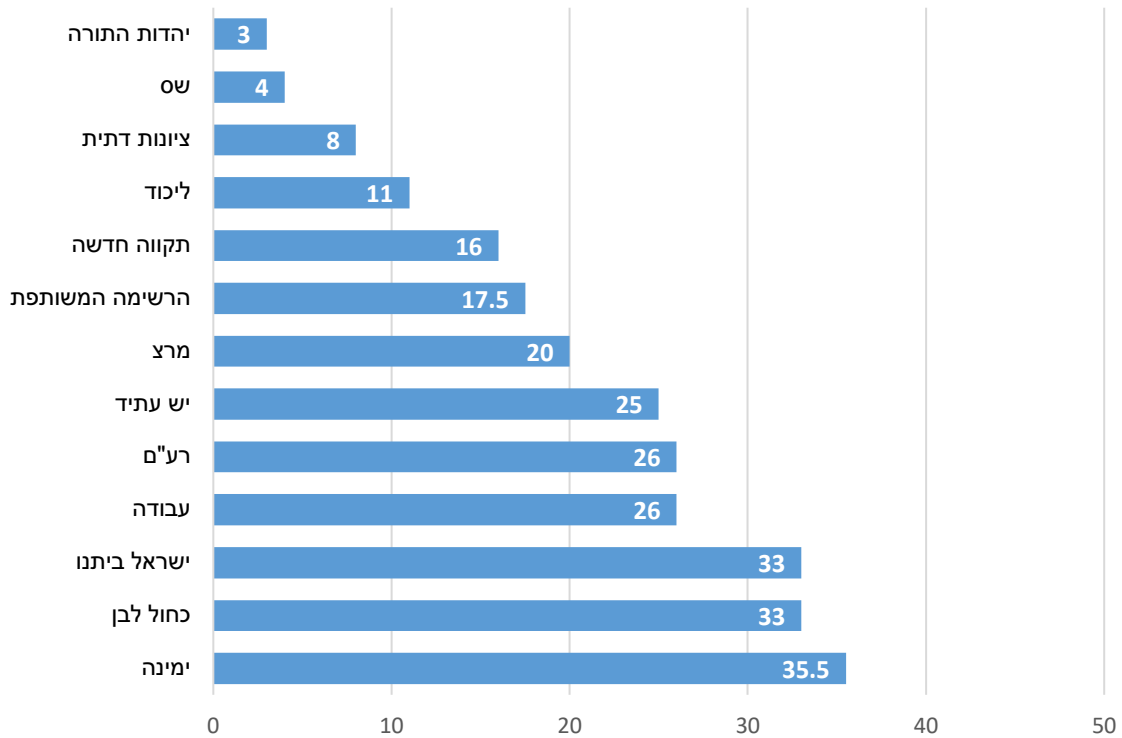
"למרות מדיניות העמימות הרשמית של מדינת ישראל, יש ככל הנראה בידי ישראל נשק גרעיני משוכלל. לדעתך, מה הסיכוי שבמקרה של עימות חזיתי איראן תשתמש בנשק גרעיני נגד ישראל?" (% כלל המדגם)

נאום ראש הממשלה בנט באו"ם

לאחרונה דובר רבות על הנאום שנשא ראש הממשלה בנט באו"ם. היו שראו בנאום הצלחה והיו שראו בו כישלון. מצאנו, כצפוי, שההערכה הזו קשורה קשר הדוק למיקום הפוליטי של המרוויינים. להלן הפילוח לפי הצבעה בבחירות לכנסת במרץ 2021. יש לשים לב שאפילו בקרב מצביעי ימינה, מפלגתו של בנט, רק מעט למעלה משליש הגדירו את הנאום טוב או מצוין.

איזה ציון היית נותן לנאומו של ראש הממשלה בנט בעצרת האו"ם? (% טוב ומצוין, לפי הצבעה בבחירות האחרונות)

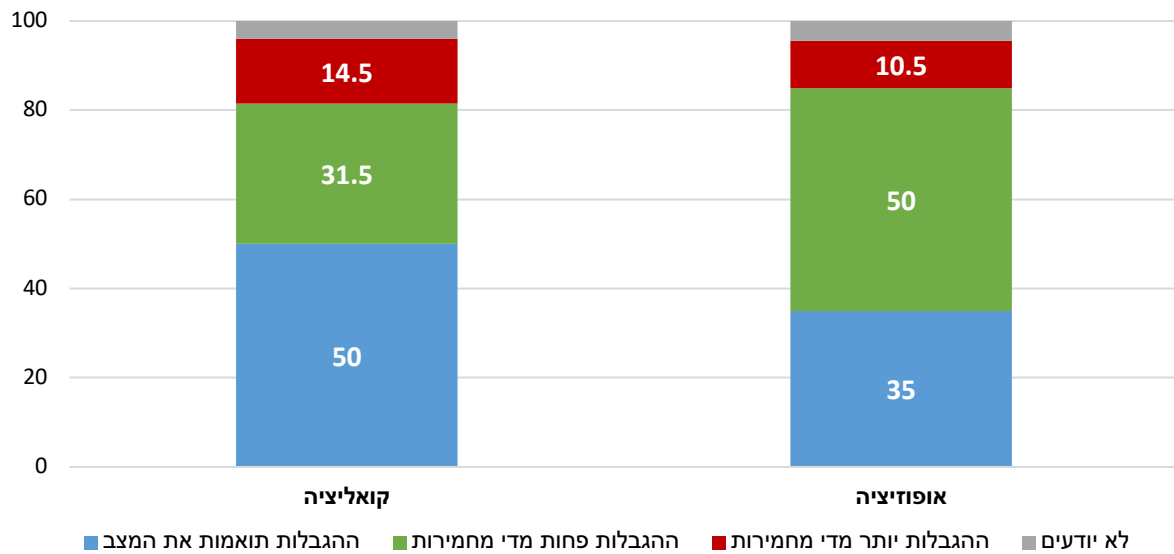
משבר הקורונה

הגבלות הממשלה למניעת ההידבקות

רצינו לדעת באיזו מידה ההגבלות שהטילה הממשלה הנוכחית למניעת הדבקה מתאימות או לא מתאימות לדעת הציבור. 42% מהמרוויינים (כלל המדגם) ציינו כי ההגבלות שהטילה הממשלה תואמות את המצב, שיעור נמוך במעט (39%) ציינו כי הן פחות מדי חמורות, ורק 14% ציינו שההגבלות חמורות מדי.

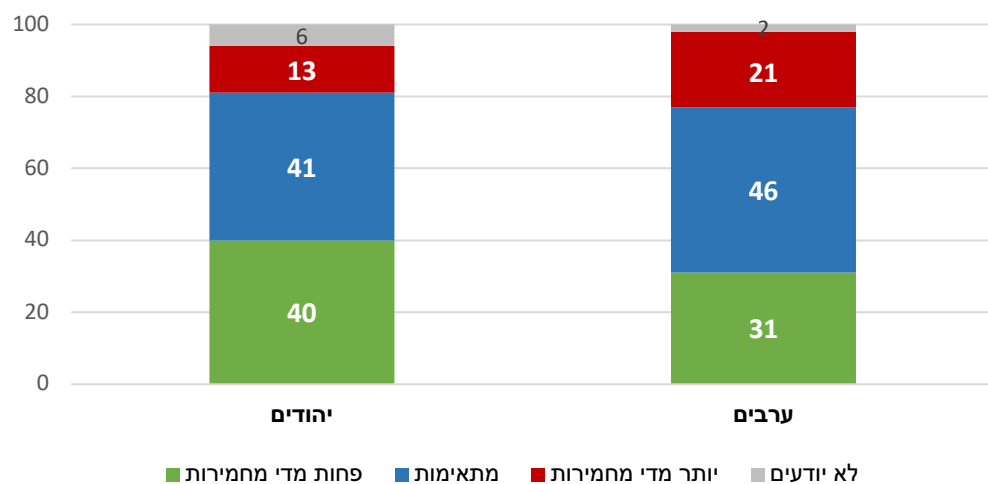
גם במקרה זה התשובות מוסברות במידה רבה על ידי עמדותיהם הפוליטיות של העונים: מחצית מאלה שהצביעו בבחירות האחרונות למפלגות הקואליציה סבורים כי ההגבלות תואמות את המצב, ופחות משליש שהן פחות מדי חמורות, אצל מצביעי האופוזיציה התמונה הפוכה בדיוק: מחצית ציינו כי ההגבלות פחות מדי חמורות וקצת מעל שליש שהן תואמות את המצב.

ההגבלות שקבעה הממשלה ביחס לנגיף הקורונה הן: (% הצבעה בבחירות האחרונות, לפי חלוקה למפלגות הקואליציה והאופוזיציה)

ההבדלים בין המדגם היהודי לערבי בשאלה זו הם ניכרים. בקרב היהודים שיעור הסבורים כי ההגבלות מתאימות או פחות מדי מחמירות כמעט זהה ואילו בקרב הערבים יש שיעור גבוה בהרבה הסבורים כי ההגבלות מחמירות מדי.

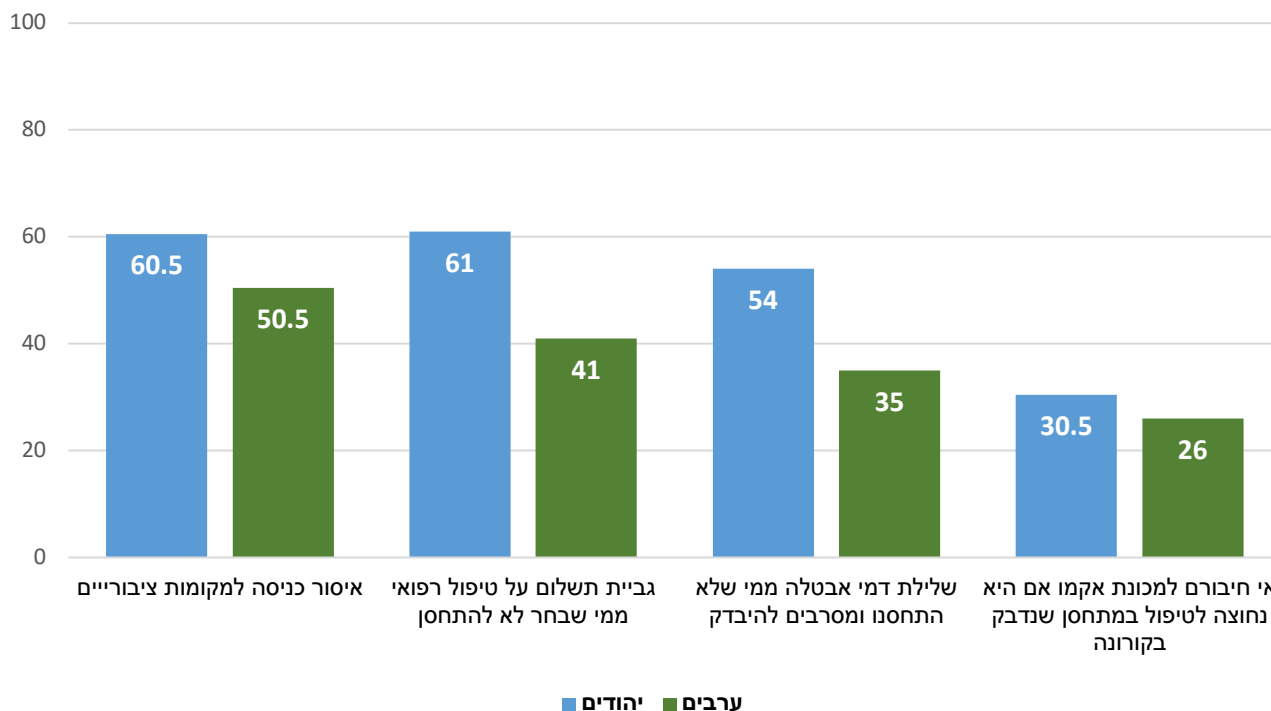
ההגבלות שקבעה הממשלה ביחס לנגיף הקורונה הן: (% מדגם יהודים ומדגם ערבים)

סנקציות לאלה שלא התחסנו?

על רקע הנתונים לפיהם גל התחלואה הנוכחי הוא בעיקר של מי שלא התחסנו, יש הטוענים שצריך להטיל עליהם סנקציות שונות. בדקנו באילו סנקציות יש תמיכה של הציבור. מצאנו שמעל מחצית סבורים כי יש להטיל על לא מחוסנים המסרבים גם להיבדק איסור כניסה למקומות ציבוריים, לגבות מהם תשלום על טיפול רפואי ולשלול מהם דמי אבטלה ממי שמסרב להיבדק. עם זאת, פחות משליש ציינו כי יש לתת עדיפות בחיבור למכונת אקמו למי שכן התחסנו. עבור כל הסנקציות שהוצגו תמיכת היהודים רבה יותר מזו של הערבים. בשתי השאלות עם ההשלכות הכלכליות (גביית תשלום על טיפול רפואי ושלילת דמי אבטלה) נמצא הפער הגדול ביותר.

תומכים בהטלת הסנקציות השונות על לא מתחסנים (%) ,מדגם יהודים ומדגם ערבים)

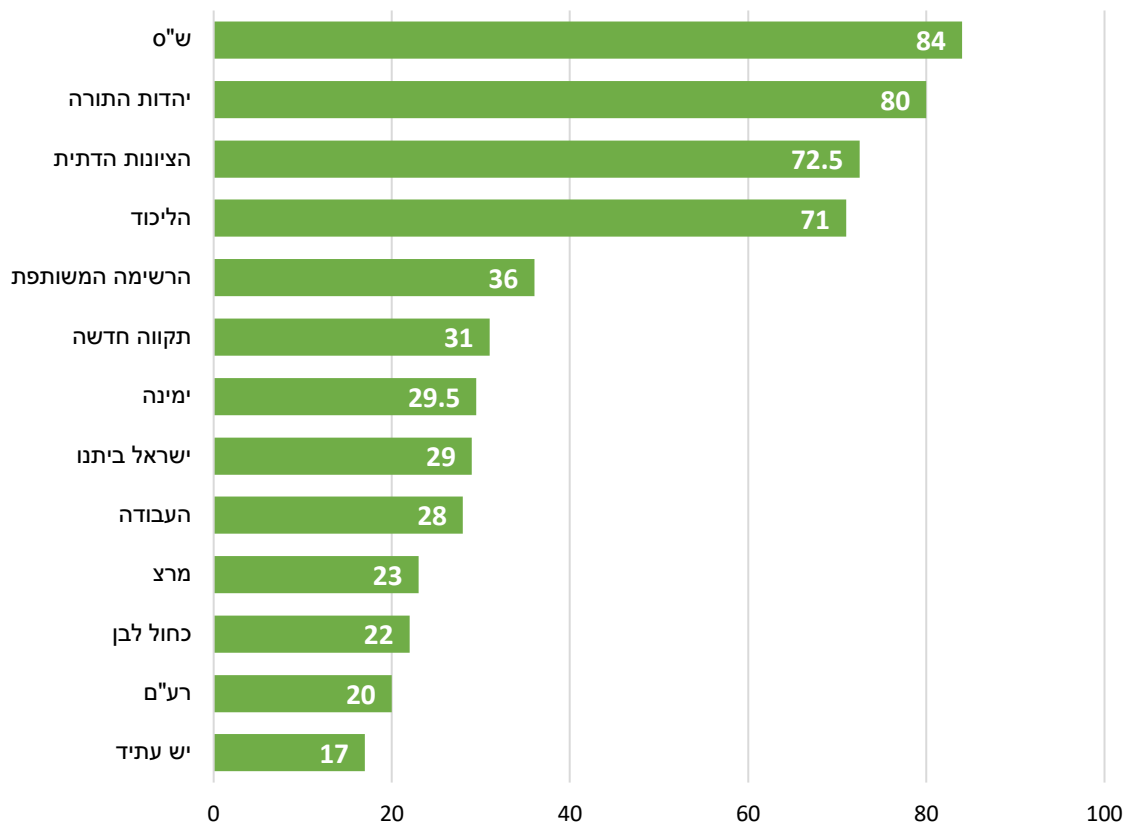
פילוח של תשובות מדגם היהודים בנוגע לסנקציות השונות לפי מחנות פוליטיים לא העלו הבדלים של ממש. ככלל, במדגם היהודי עמדות קבוצות הגיל המבוגרות יותר לגבי הסנקציות הן מחמירות יותר. אפקט הגיל נמצא חלש יותר במדגם הערבים.

ציון לראש הממשלה בנט על ניהול משבר הקורונה

הערכה שמקבל ראש הממשלה בנט על אופן ניהולו את משבר הקורונה נמוכה יחסית. רק קצת יותר מרבע מציינים כי תפקודו טוב או מצוין (27%), שיעור דומה ציינו כי תפקודו בינוני (26%), ו-43% כי סבורים שראש הממשלה מתפקד באופן לא טוב עד גרוע.

היחס לבנט בציבור היהודי קשור, במידה רבה, לעמדותיהם הפוליטיות של המשיבים. רוב בימין (55%) סבורים כי ראש הממשלה מנהל את משבר הקורונה בצורה גרועה, אך במרכז ובשמאל רק כרבע סבורים זאת (בהתאמה 28% ו-25%). בדומה, בעוד רוב גדול ממצביעי מפלגות האופוזיציה, חוץ ממצביעי הרשימה המשותפת, נתנו לראש הממשלה ציון נמוך על ניהול משבר הקורונה, הרי שרק כרבע ממצביעי הקואליציה נתנו לראש הממשלה ציון זה.

ציון לא טוב/ גרוע לראש הממשלה בנט על הובלת המאבק בנגיף הקורונה (% כלל המדגם)

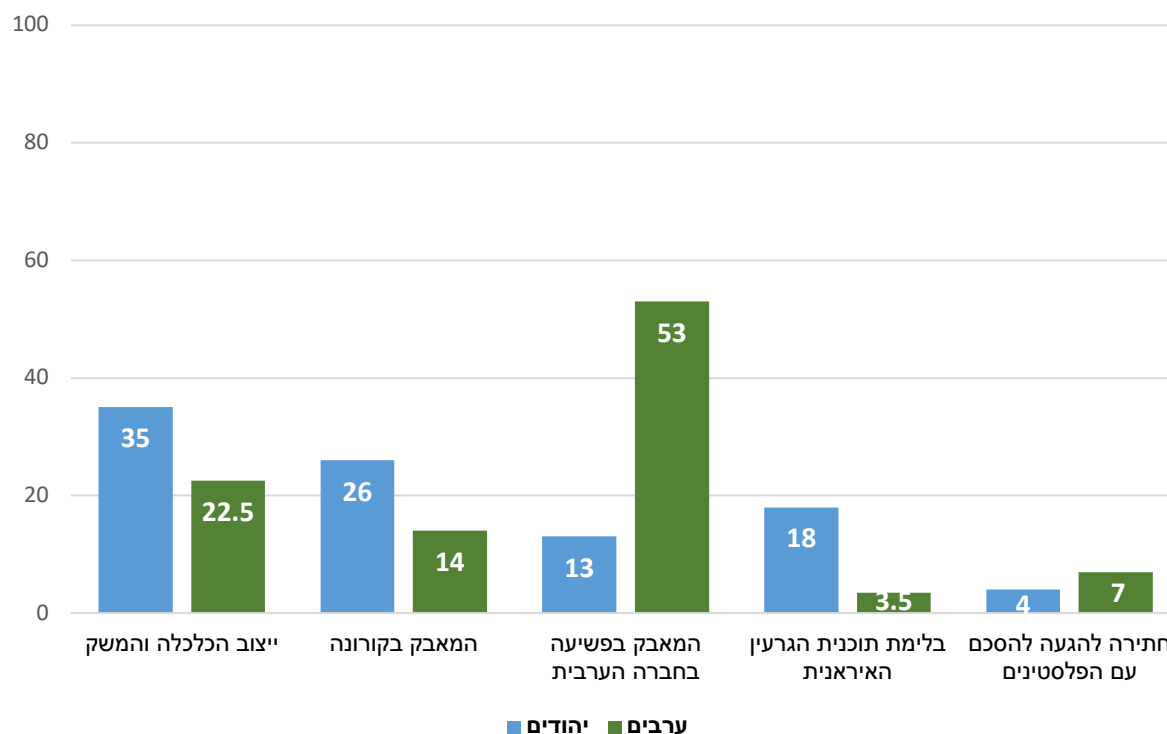

נמצאה הלימה רבה מאוד בין תשובות העונים לשתי השאלות לגבי ראש הממשלה – הציון על נאומו באו"ם והציון על אופן ניהול משבר הקורונה: 80% ממי שנתנו ציון לא טוב עד גרוע לנאומו באו"ם נתנו ציון זה גם לאופן בו הוא מנהל את משבר הקורונה, ומאידך – 74% ממי שנתנו לו ציון טוב מאוד עד מצוין על נאומו באו"ם נתנו את אותו הציון על אופן ניהולו את משבר הקורונה.

סדר העדיפויות של הממשלה לשנה הקרובה

בשאלת סדר העדיפויות הממשלתי הרצוי מצאנו הבדלים גדולים בין הציבור היהודי לציבור הערבי. בעוד מעל מחצית מהציבור הערבי ציין כי המאבק בפשיעה כמשימה המרכזית של הממשלה בשנה הקרובה ולאחריה ייצוב הכלכלה והמשק, הרי שבציבור היהודי משימה זו מגיעה למקום הרביעי בלבד, לאחר ייצוב המשק והכלכלה, המאבק בקורונה ובלימת תכנית הגרעין האיראנית.

מה צריך לעמוד בראש סדר העדיפויות של הממשלה בשנה הקרובה? (% , יהודים וערבים)

באופן מפתיע משהו, פילוח מדגם היהודים לפי מחנה פוליטי לא העלה הבדלים גדולים מבחינת מיקום היעדים השונים. בשלושתם ייצוב הכלכלה והמשק מופיע ביעד הראשון בחשיבותו (במרכז שמו אותו בראש 44%, בשמאל 36% ובימין 33%). בתחתית הסולם בשלושת המחנות נמצאת החתימה להסכם עם הפלסטינים (שמאל 8.5%, מרכז 6%, ימין 1%).

מדד הקול הישראלי ספטמבר 2021 נערך על-ידי מרכז ויטרבי לחקר דעת קהל והמדיניות במכון הישראלי לדמוקרטיה. בסקר, שנערך באינטרנט ובטלפון (השלמות של קבוצות שאינן מיוצגות כראוי במרשתת) בין התאריכים 30/9-4/10/2021, רואיינו 603 איש ואשה בשפה העברית ו-153 בשפה הערבית, המהווים מדגם ארצי מייצג של כלל האוכלוסייה הבוגרת בישראל בגילאי 18 ומעלה. טעות הדגימה המרבית לכלל המדגם $\pm 3.59\%$ ברמת ביטחון של 95%. עבודת השדה בוצעה על ידי מכון מדגם. לקובץ הנתונים המלא ראו:

<https://dataisrael.idi.org.il>